

KORKEAKOULUKIRJASTOJEN TIETOJÄRJESTELMIEN LAITEUUDISTUS 2006-2007

Helmikuussa 2006 käynnistyi hanke, jonka tehtävänä oli uudistaa korkeakoulujen kirjastokonsortioiden vanhentumassa olevat laajat tekniset atk-laitteistot, joita ylläpidettiin CSC:n laitetilassa.

Tehtävään asetettiin ohjausryhmä, jossa oli edustus yliopisto-, ammattikorkeakoulu- ja kansalliskirjastosta sekä CSC:stä. Nämä edustivat neljää konsortiota: Linnea2, Amkit-konsortio, Nelli ja Doria. Laitteistojen omistajia/hallinnoijia olivat kaikki 50 korkeakoulua ja lisäksi kolme erikoiskirjastoa sekä Nelliin osalta myös yleiset kirjastot. Loppukäyttäjii kirjastojärjestelmillä on noin 500.000 korkeakoulukirjastojen asiakasta ja Nelliä osalta myös yleiset kirjastot. Se on hallinnonalan suurin yhteinen sähköinen asiointijärjestelmä.

Laitteiden omistus oli jakautunut hajalleen yliopistoihin, kansalliskirjastoon ja opetusministeriöön, ja niitä hallinnoitiin eri konsortioiden ja kirjastoneuvostojen kautta. Kaikki muutokset ja lisähankinnat piti hyväksyttää laajalla päätöksentekojoukolla. Konsortioiden laitekokonaisuus oli monimutkainen, siihen kuului 5 pääkonetta ja kymmenkunta Web-edustakonetta sekä useita nauha-asemia ja levyjärjestelmiä. (liite 1)

Ohjausryhmä esitti, että toimintamalli uusitaan kokonaan ja siirrytään laitteiden omistamisesta palveluiden ostajaksi. Kirjastojärjestelmien hallinnoinnissa ei näin laajaa yhteistyömallia ollut muualla Euroopassa, joten se luotiin projektin aikana. Muutos tarkoitti sitä, että kirjastokonsortiot luopuvat monimutkaisen laitekokonaisuuden ja omistusrakenteen ylläpitämisestä. Tulevaisuudessa sekä laitteet että niiden ylläpito ja asiakastuki ostetaan kokonaispalveluna CSC:ltä. Tämä mahdollisti sen, että monimutkainen laiteympäristö voitiin yhdistää sen siirtyessä palvelun tarjoajan hallintaan. Parhaimmillaan 5 pääkoneen ja 10 edustakoneen kokonaisuus voidaan siirtää yhteen enterprise-tason koneeseen. Samoin varmistusasemat ja kunkin koneen levyjärjestelmät voidaan integroida palvelun tarjoajan yhteiseen levyjärjestelmään.

Mikäli kukin konsortio olisi uusinnut alkuperäisen suunnitelman mukaisesti omat koneensa, investointikustannus olisi ollut arviolta kolminkertainen. Siirtyminen yhteen juuri markkinoille tulleeseen tehokkaaseen pääkoneeseen teki konsolidoinnista erittäin kustannustehokkaan ratkaisun. CSC:n hoitama kilpailutus onnistui myös erinomaisesti. Opetusministeriölle tehdyssä hanke-esityksessä arvioitu vuosisäästö toteutui seuraavasti:

- Esitetty investointisäästö 160.000 euroa vuodessa toteutuu täysimääräisenä. Mukaan ei ole laskettu 50 prosentin kapasiteetin ja tehon nousua, joka tulee lisäksi uuden paremman konemallin ansiosta.
- Viiden vanhan koneen tukimaksut 140.000 jäävät 2009-2010 kokonaan pois, säästö on 140.000 €/vuodessa eli 40.000 arvioitua enemmän. 2011- säästö on 105.000 €/vuosi.
- Kirjastojen työmääräsäästökseksi arvioitiin 50.000€/v ja se toteutuu odotetusti. Lisäksi uuden tehokkaan laitteiston ansiosta vasteajat pienenevät, mikä parantaa käyttäjien ajankäytön tehokkuutta.
- Laiteympäristön teknisen ylläpidon ja tuen CSC:llä arvioitiin laskevan 388.000 €:sta 275.000 euroon/v, mutta säästö jäänee n. 20.000 euroon johtuen uudesta kattavammasta palvelusopimuksesta, joka sisältää myös levyjärjestelmän ja nauhavarmennuksen.
- Hanke-esityksessä arvioitu 400.000€ vuosisäästö toteutuu lähelle ennakoarviota. Se jopa ylittyy, kun huomioidaan merkittävät laatu-, luotettavuus-, tehokkuus- ja tuottavuushyödyt, joita ei tässä laskelmassa ole lainkaan huomioitu.

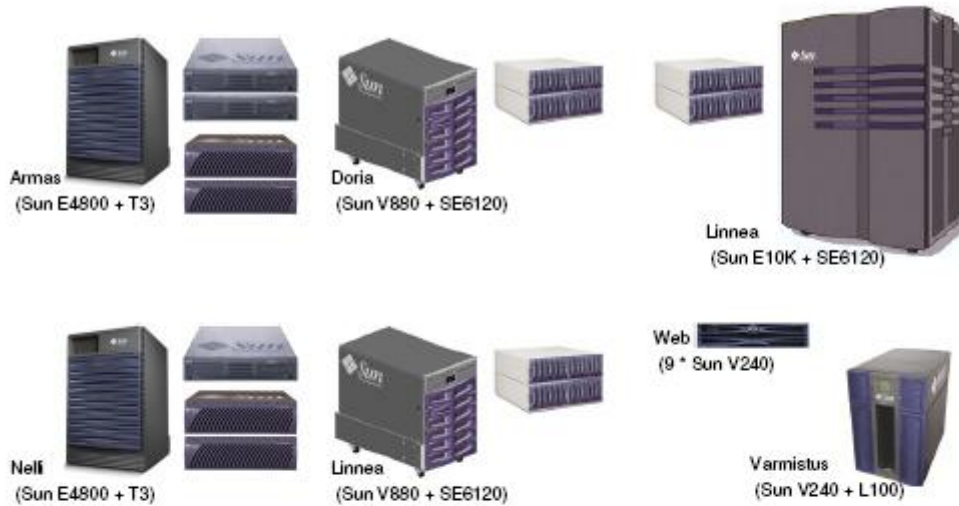
Siirtyminen monimutkaisesta laitekokonaisuuden omistus/hallinnointijärjestelystä kokonaan uuteen toimintamalliin, palveluiden ostamiseen, oli hankkeen merkittävin saavutus. Suurin kustannusvaikutus oli vanhojen koneiden yhdistäminen yhdelle uudelle tehokkaalle pääkoneelle ja oheislaitteiden integrointi palveluntarjoajan laiteympäristöön. Tekninen siirto tapahtui myös ongelmitta syksyllä 2007. Investointi maksaa itsensä takaisin kahdessa vuodessa, mikä on poikkeuksellinen saavutus IT-investoinneissa. Hanke onnistui yli odotusten ja sen mahdollisti:

- 1) 50 korkeakoulun kirjastojen ennakkoluulottomuus ja hyvä yhteisymmärrys
- 2) Kansalliskirjaston tuki
- 3) CSC:n teknologiaosaaminen
- 4) ohjausryhmän innovatiivisuus, asiantuntemus ja erinomainen yhteistyö
- 5) opetusministeriön joustavuus ja asiantuntija-apu rahoituksen järjestämisessä.

Ohjausryhmä: Esko Ala-Peijari (pj), Juha Hakala (siht), Kristiina Hormia-Poutanen, Päivi Kytömäki sekä Ulla Ohvo ja Tarja Takaranta (2007) lisäksi Katri Vääntinen ja Pirkko Pietiläinen (2006). Asiantuntijajäseninä: Thomas Roos ja Tiina Kupila-Rantala 2007 CSC.

Liite 1. Korkeakoulukirjastojen tietojärjestelmät ennen uudistusta 2006 ja uudistuksen jälkeen 2007:

Kirjastojärjestelmät 2006

Kirjastojärjestelmät 2007

